

หนึ่งวันนรรษา สงขลา บ่อทราย

ชุมชนเมืองเก่าสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

หนึ่งวันหรรษา สงขลาบ่อยาง

ชุมชนเมืองเก่าสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

“ การดูแลเรื่องเล่าชุดนี้ ต้องการนำเสนอบริบทอัตลักษณ์และเรื่องราวของผลิตภัณฑ์หรือสินค้าของชุมชนในพื้นที่ทำงานของภาคเครือข่ายภูมิภาคต่างๆ ด้วยการเล่าผ่านตัวการ์ตูน เพื่อสร้างความสุขแต่แฝงไปด้วยสาระ ความรู้ ที่เกี่ยวกับชุมชนและสินค้าชุมชนต้นแบบ มีการร้อยเรียงเรื่องราวออกมาเป็นภาพและสรรสร้างเนื้อหาเพื่อเชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆ โดยสามารถดึงศักยภาพที่โดดเด่นของชุมชนสามารถนำเสนอภาพลักษณ์ (Identity) และเป็นการสร้างแบรนด์ (Branding) ทางการตลาดให้กับชุมชนนำไปสู่การเป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้นต่อไป ”

สร้างสรรค์เนื้อหาและพัฒนาเค้าโครงเรื่องโดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วสิน ทับวงษ์

สาขาวิชาประวัติศาสตร์เพื่อการสื่อสารสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ต้นแบบ Character Design “น้องบ่อยาง” ออกแบบโดย

น.ส.กุลสตรี แซ่หลี

ศิษย์เก่าสาขาวิชาการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

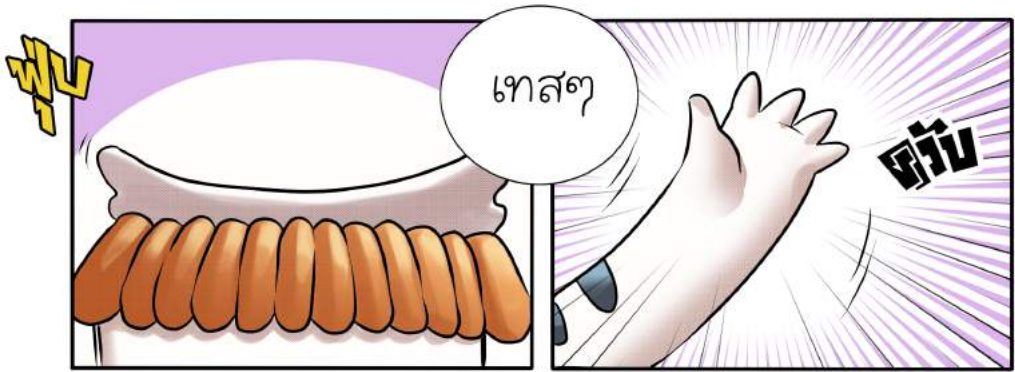
ร่วมพัฒนาองค์ประกอบศิลปกรรมโดย

อาจารย์ชัยวัฒน์ภัทร เลาสิทธิ์

สาขาวิชาการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

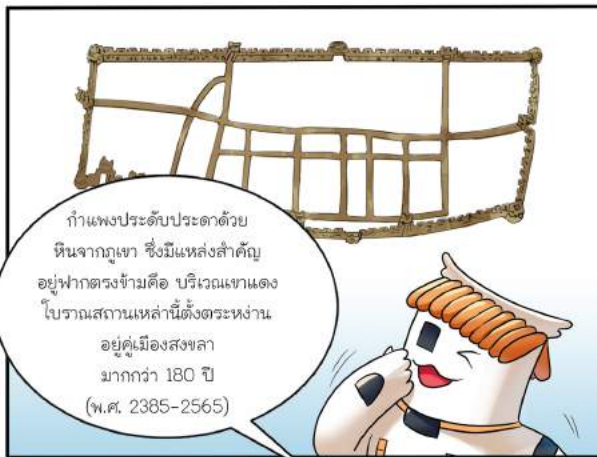
สนับสนุนโดย : แผนงานศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

นับจากการย้าย
ศูนย์กลางข้ามฟากทะเลสาบสงขลา
จากเมืองสงขลาแหลมสน
เมื่อปี พ.ศ. 2385 โดยได้รับพระราชทาน
ไม้ชัยพฤกษ์เป็นเสาหลักเมือง
พร้อมด้วยเทียนชัยจากพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3

กำหนดระดับประดับด้วย
หินจากภูเขา ซึ่งมีแหล่งสำคัญ
อยู่ฟากตรงข้ามคือ บริเวณเขมแดง
โบราณสถานเหล่านี้ตั้งตระหง่าน
อยู่คู่มืองสงขลา
มากกว่า 180 ปี
(พ.ศ. 2385-2565)

แผนที่แผนทาง
ของเมืองสงขลา
ที่มีถนนตัดกันเป็นตาราง
ค่อนข้างจะเป็นระเบียบสะท้อน
ให้เห็นว่ามีการวางแผน
และการวางผังเมือง
อย่างเป็นระบบ

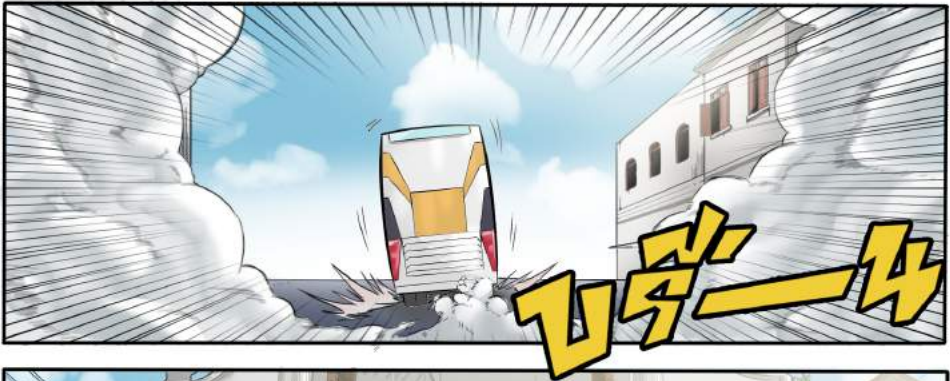

อ๊ะ ๆ !!
เหมือนมีคน
กำลังต้องการ
ความช่วยเหลือ

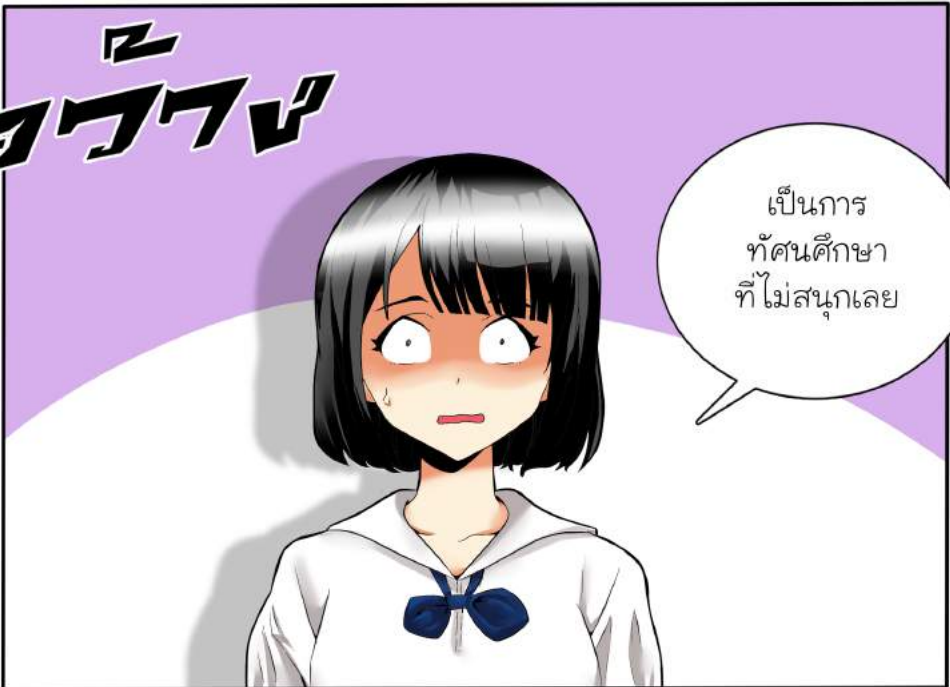

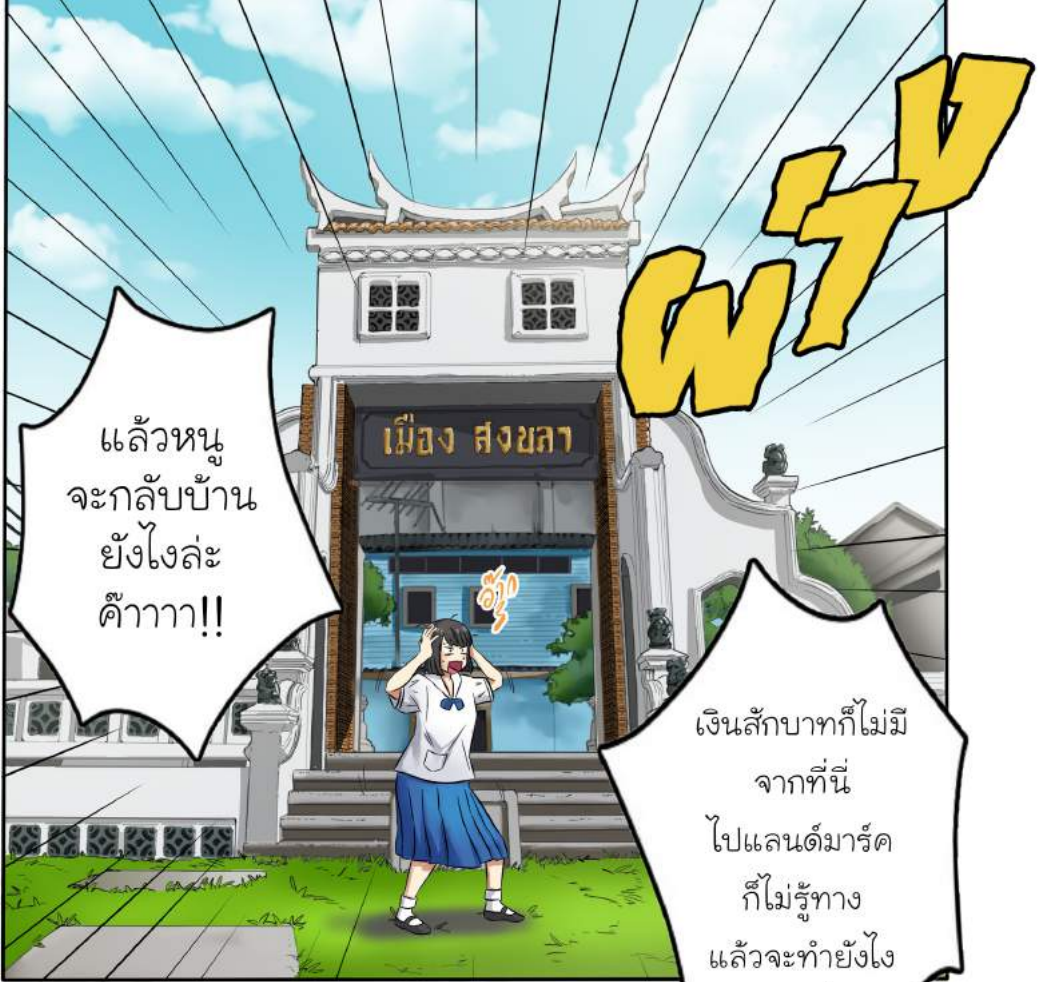
จั้นเดียวมา
เล่าต่อ
นะทุกคน

ควาก

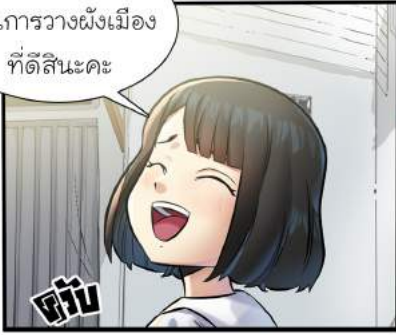
ใช้แล้วละ
บรรดาเจ้าเมืองและ
ข้าราชการ
ประสานความร่วมมือ
กับพลเมือง
ทั้งเมืองสงขลา

บรรดาเจ้าเมือง
และบรรดาหัวเมือง
ที่อยู่ในความดูแล
นำมาสู่การรังสรรค์
ถนนหนทางในเมืองสงขลา
เป็นอย่างดี
ให้ประโยชน์สัมฤทธิ์เชื่อมโยง
ถึงกันทุกเส้นทาง
ไม่เพียงทางบกเท่านั้น
ยังต่อเนื่องกับช่องประตูเมือง
ไปสู่ท่าเรือต่าง ๆ
ริมทะเลสาบสงขลาด้วย

นับเป็นเครื่องพิสูจน์
ศักยภาพของการเติบโต
และทวีความสำคัญขึ้น
จนเมืองสงขลาถูกกำหนด
ให้เป็นศูนย์กลางของ
มณฑลนครศรีธรรมราช
ในยุคปฏิรูปการปกครอง
จัดระบบหัวเมืองในส่วนภูมิภาค
เป็นมณฑลเทศาภิบาล
กระทั่งยกฐานะขึ้นเป็นศูนย์กลาง
ของมณฑลภาคปักษ์ใต้
ในเวลาต่อมา

แง...
หนูฟังไม่ทัน

สรุปคือ
เป็นการวางผังเมือง
ที่ดีสินะคะ

ถูกต้อง
เพื่ออำนวยความสะดวก
ที่ตั้งอยู่บนแนวเส้นทาง
อันถูกขนานด้วยทะเลอ่าวไทย
ทางทิศตะวันออก
และทะเลสาบสงขลาทางทิศตะวันตก
ยิ่งมั่นคงเข้มแข็งพร้อมจะเป็น
ปราการด่านหน้าของหัวเมืองปักษ์ใต้
ชายทะเลซึ่งจะควบคุม
ความอุดมสมบูรณ์
และเครือข่ายเส้นทางคมนาคม
ทางน้ำในลุ่มทะเลสาบ
สงขลา

แผนที่แผนทาง
ของเมืองสงขลา
ที่มีถนนตัดกันเป็นตาราง
ค่อนข้างที่จะเป็นระเบียบ
สะท้อนให้เห็นว่ามี
การวางแผนและวางผังเมือง
อย่างเป็นระบบในอดีต

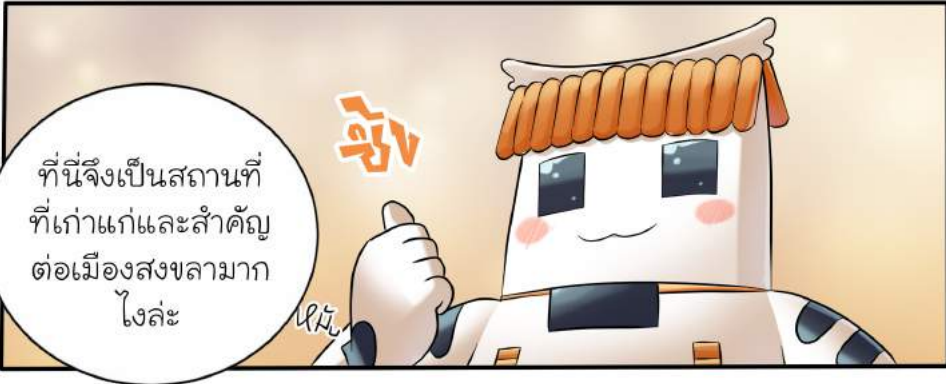

จุดเริ่มต้นของเมืองสงขลาบออย่าง
นับจากประดิษฐานหลักเมือง
จากไม้ชัยพฤกษ์ พระหลักเมือง
ที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ 3 ราชทานมาประดิษฐาน
ณ เมืองสงขลาบออย่างเมื่อ พ.ศ. 2385 หรือ 180 ปี
ที่ผ่านมา ซึ่งปีนี้ครบ 15 รอบ นักขัตติยพอดิ
นอกจากนี้
ยังหลักเมืองซึ่งเป็นประติมากรรมไม้
แกะสลักรูปเศียรพญานาคเจ้าฉิน

ในรัชกาลถัดมา
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ 4 กษัตริย์สยามพระองค์แรก
ที่เสด็จพระราชดำเนิน
มายังเมืองสงขลาบออย่าง จากนั้น
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ 5
เสด็จพระราชดำเนินเมื่อสงขลา
ถึง 5 คราว

สร้างเมื่อปี 2535
เป็นศิลปะสถาปัตยกรรมจีนและอัญเชิญ
“เซ่งฮ่องเหล้าเอี้ย” มาประดิษฐาน
สิ่งประดับตกแต่งล้วนสวยงาม
เพราะคิดสรรจาก
สินค้าที่มากับเรือสำเภา
การค้าและความศรัทธาของชนชั้นปกครอง
กับชาวเมืองสงขลาบออย่าง

ที่นี่จึงเป็นสถานที่
ที่เก่าแก่และสำคัญ
ต่อเมืองสงขลาบออย่าง
ไฉละ

และ เมืองปัตตานี
ที่อยู่ทางตอนใต้
ของสงขลา

แล้วรู้ใหม่ว่า
เมื่อพระยาพิชัยดิริ (บุญสังข์)
เจ้าเมืองสงขลา และผู้สำเร็จราชการ
รวมทั้งข้าหลวง ทาศาภิบาลในลำดับถัดมา
พัฒนาและสร้างควม
รุ่งเรืองและเข้มแข็งให้กับเมืองสงขลา
ทัดเทียมหัวเมืองสำคัญในปักษ์ใต้
เช่น เมืองนครศรีธรรมราช
ที่อยู่ตอนเหนือของ
เมืองสงขลา

ศรแก้ว

โดยเมืองสงขลาได้อยู่ภายใต้
การปกครองของสายสกุล ณ สงขลาไฉ่ละ
จนถึงยุคปฏิรูปการปกครองส่วนภูมิภาค
เมืองสงขลาายเป็นศูนย์กลางของมณฑลนครศรีธรรมราช
จนกระทั่งในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ 6 ทรงจัดตั้งมณฑลภาคปักษ์ใต้
โดยรวมมณฑลเทศาภิบาลนครศรีธรรมราช
ชุมพร ภูเก็ตและปัตตานี ให้มีศูนย์กลาง
อยู่ที่เมืองสงขลาแห่งนี้

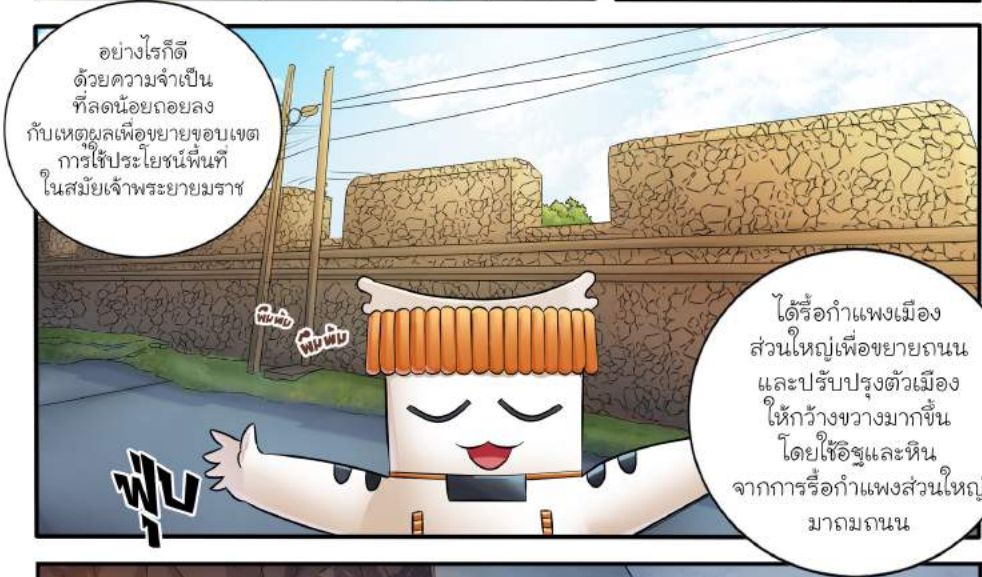

นี่แหละที่
เขาเรียกว่า
พหุวัฒนธรรม
ที่แท้ทรู

และที่น้องกำลัง
มองอยู่นี้ก็คือ
กำแพงเมืองเก่าสงขลา
โดยได้รับรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบจีน
บนกำแพงประดับประดาด้วยอิฐ
และหินจากในพื้นที่สงขลา
เดียวกัน

ตึก

รัชกาลที่ 4
กษัตริย์สยามพระองค์แรก
ที่เสด็จพระราชดำเนิน
และประทับ ณ เมืองสงขลาบ่อยา
จนถึงพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาล 5

ครืน

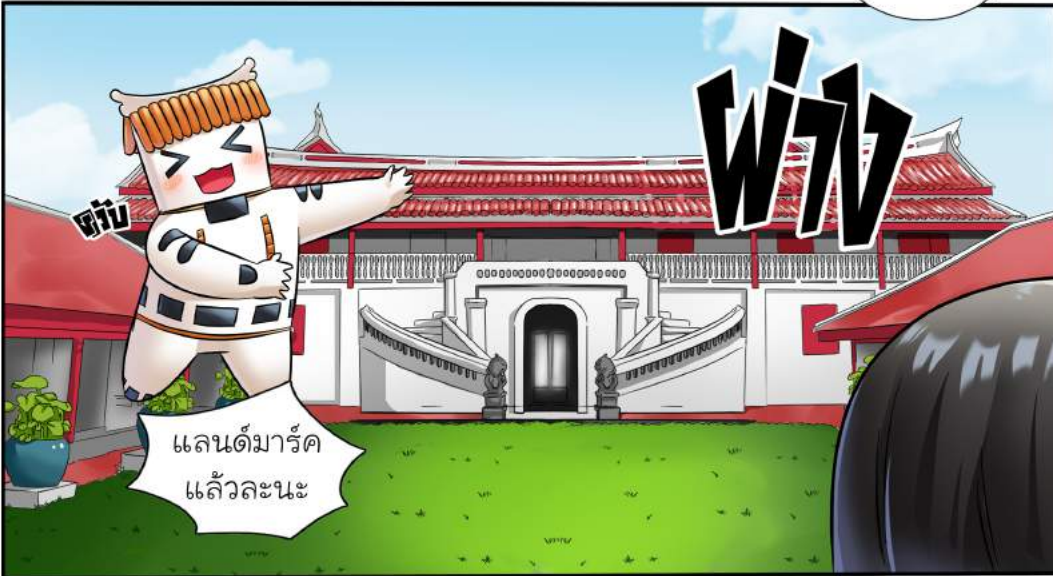
ครืน

ฉะนั้น
ทุกคราก็มีกำหนดการ
จะรับเสด็จถนนหนทาง
จึงเป็นสิ่งแรก ๆ
ที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะ
บำรุงรักษาพร้อมใช้งาน
คนทั้งหลายจึงได้อานิสงส์เหล่านี้
ก่อให้เกิดการพัฒนา
รวมถึงใช้ประโยชน์
ต่อเนื่องตราบถึง
ปัจจุบัน

เห็นไหมละ
ระหว่างที่เสด็จ
ประวัติของที่นี่

ใช้เวลาแต่ไม่นาน
เราก็เดินมาถึง

ต๊บบ

พ่าง

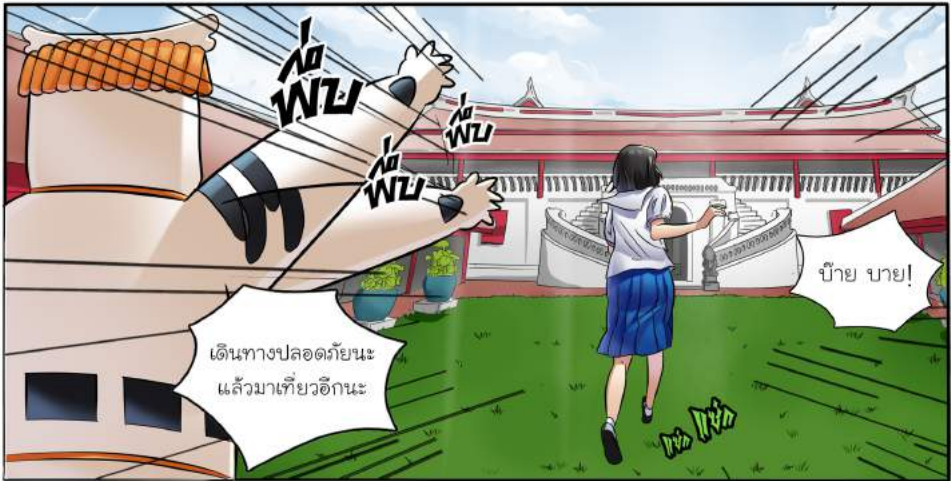
แลนด์มาร์ค
แล้วละนะ

ขอบคุณมากเลยนะคะ
คุณป๋ออย่าง
ขอบคุณจริง ๆ ค่ะ!

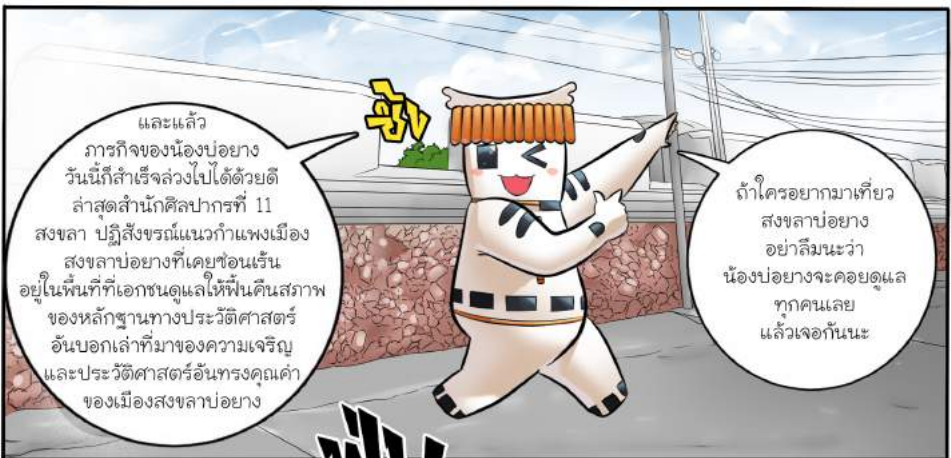

ไม่ต้องขอบคุณ
ผมหรอกนะคะ
ผมไม่เป็น
หรอกนะคะ

เดินทางปลอดภัยนะ
แล้วมาเที่ยวอีกนะ

บ๊าย บาย!

และแล้ว
ภารกิจของน้องป๋ออย่าง
วันนี้ก็สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี
ล่าสุดสำนักศิลปากรที่ 11
สงขลา ปฏิบัติขุดค้นและขุดแต่งเมือง
สงขลาป๋ออย่างที่เคยซ่อนเร้น
อยู่ในพื้นที่ที่เอกชนดูแลให้พื้นที่ดินสภาพ
ของหลักฐานทางประวัติศาสตร์
อันบอกเล่าที่มาของความเจริญ
และประวัติศาสตร์อันทรงคุณค่า
ของเมืองสงขลาป๋ออย่าง

ถ้าใครอยากมาเที่ยว
สงขลาป๋ออย่าง
อย่าลืมนะว่า
น้องป๋ออย่างจะคอยดูแล
ทุกคนเลย
แล้วเจอกันนะ

ฟูบ

การ์ตูนเรื่องเล่าชุมชน

ประกอบไปด้วย...

เรื่องเล่าจากภาคีเครือข่าย 5 พื้นที่

ภายใต้โครงการ “สื่อศิลปสร้างสุขสามดี เสริมพลังวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม 4 ภูมิภาค”

ที่อยู่ : 128/177 ชั้น 16 อาคารพญาไทพลาซ่า ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400
โทรศัพท์ : 02-129-3897-8 โทรสาร : 02-129-3899
อีเมล : artculture4health@gmail.com

รวมศิลป์สร้างสุข เสริมพลังวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม

ติดตามกิจกรรมข่าวสารชุมชนได้ที่

ศิลปินสร้างสรรค์ วิจัยนวัตกรรมสานสายใย ภูมิปัญญาไทยยั่งยืน